

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (verder: LNV):

zich naar aanleiding van signalen, waaronder het bezwaarschrift van verzoeker, niet danwel onvoldoende nader heeft beraden op de vraag of het ontbreken van een vergoeding van overheidswege van de kosten van de onderzoeken door de Gezondheidsdienst op grond van artikel 3 aanhef en onder b van de Tijdelijke Monitoringsregeling mond- en klauwzeer ertoe heeft geleid dat er sprake zou zijn van verboden heffingen in de zin van artikel 25 van het EG-verdrag;

heeft geweigerd de advocaatkosten die verzoeker voor de procedure bij de rechtbank Arnhem heeft moeten maken, voor zover die de kostenveroordeling te boven gaan, voor zijn rekening te nemen..

Beoordeling

Algemeen

1. In maart 2001 was in Nederland sprake van een mond- en klauwzeer (MKZ)-crisis. In dat verband werden door het Ministerie van LNV een aantal maatregelen genomen ter bestrijding van de ziekte en ter voorkoming van de verspreiding ervan. Toen de crisis bezworen was, besloot de minister van LNV tot versoepeling van de genomen maatregelen. Ter voorkoming van een nieuwe uitbraak voerde de minister per 8 juli 2001 de Tijdelijke Monitoringsregeling mond- en klauwzeer (verder: de Regeling) in. Het doel van de Regeling was om in een zo vroeg mogelijk stadium een geval van MKZ te kunnen constateren, zodat de bestrijding tijdig plaats zou kunnen vinden en een epidemie zoveel mogelijk voorkomen of beperkt zou kunnen worden.

2. De Regeling behelsde onder andere de eis dat van de vleeskalveren die van buiten Nederland werden aangevoerd twintig procent serologisch zou worden onderzocht op de aanwezigheid van antistoffen tegen mond- en klauwzeer (zie Achtergrond; onder 3). De minister wees de Gezondheidsdienst voor dieren (verder: Gezondheidsdienst) aan als het laboratorium dat het serologisch onderzoek uit diende te voeren. Over de wijze waarop de kosten van het verrichte onderzoek moesten worden betaald was in de Regeling niets opgenomen.

3. Verzoeker importeert een groot aantal vleeskalveren. Hij diende twintig procent van deze kalveren serologisch te laten onderzoeken en had daartegen geen bezwaar. Hij had wel bezwaar tegen de facturen die hij vervolgens van de Gezondheidsdienst ontving voor de verrichte onderzoeken.

4. Verzoeker was van mening dat de opgelegde betalingsverplichting in strijd was met het EG-recht. Het betrof hier een verboden heffing van gelijke werking als invoerrechten omdat het kostenverhaal opgelegd werd vanwege een keuring waaraan alleen geïmporteerde kalveren werden onderworpen (zie Achtergrond, onder 1. en 2.).

Verzoeker maakte bij het Ministerie van LNV bezwaar tegen de facturen. Dit bezwaar werd niet-ontvankelijk verklaard, omdat de facturen van de Gezondheidsdienst niet als besluiten van de minister van LNV werden aangemerkt. Het College van Beroep voor het bedrijfsleven was het met dat standpunt van het Ministerie van LNV eens.

5. In een civiele procedure tussen de Gezondheidsdienst en verzoeker besloot de rechtbank Arnhem dat verzoeker de rekeningen niet hoefde te betalen. De rechtbank was van oordeel dat sprake was van verboden heffingen in de zin van het EG-recht.

6. De Gezondheidsdienst werd in de kosten van het geding veroordeeld. Daarbij werden de advocaatkosten van verzoeker op basis van het liquidatietarief (zie Achtergrond; onder 4.) van de rechtbank gedeeltelijk vergoed. Deze vergoeding bedroeg € 1.781.

I. Bevindingen

7. Verzoeker was van oordeel dat het Ministerie van LNV op grond van de vaste jurisprudentie van het Hof van Justitie van de EG (verder: Hof van Justitie) over het begrip verboden heffing (zie Achtergrond, onder 2.) naar aanleiding van de signalen van verzoeker, waaronder het ingediende bezwaarschrift, had moeten beseffen dat het bedrag dat veehouders aan de Gezondheidsdienst moesten betalen in strijd met het EG-recht (zie Achtergrond, onder 1.) werd geheven en dat er een voorziening moest worden getroffen waarmee de kosten van de serologische onderzoeken op een andere manier zouden worden gedekt dan door betaling door de veehouders die kalveren hadden geïmporteerd.

8. Verzoeker had in de periode na de totstandkoming van de Regeling een aantal keren contact opgenomen met ambtenaren van het Ministerie van LNV. Daarbij had verzoeker uiteengezet dat de kosten beschouwd moesten worden als een heffing van gelijke werking als invoerrechten en om die reden in strijd met het EG-recht waren.

In het bezwaarschrift zette verzoeker uitvoerig uiteen waarom sprake was van een verboden heffing. Verzoeker legde daarbij uit dat een heffing die alleen op geïmporteerde dieren rust ook een verboden heffing is als de maatregel tot veterinaire keuring op zich acceptabel is. Hij gaf ook aan dat het niet van belang is of de heffing door een bestuursorgaan wordt gedaan of door een bedrijf en dat er geen sprake is van een aan de importeur bewezen dienst als de kosten het gevolg zijn van een in het algemeen belang opgelegde keuring. Verzoeker onderbouwde zijn stellingen met jurisprudentie van het Hof van Justitie (zie Achtergrond; onder 2.).

De opmerkingen van verzoeker leidden niet tot een verandering in de opstelling van het Ministerie van LNV.

9. Verzoeker vond dat hij door de halsstarrige opstelling van het Ministerie van LNV was gedwongen zijn gelijk in een civiele procedure te halen. Omdat dit gelijk volgens verzoeker op voorhand al vaststond, stelde verzoeker dat het Ministerie van LNV de advocaatkosten van € 18.906, voor zover die niet door de kostenveroordeling van de rechtbank op grond van het liquidatietarief gedekt waren, door het Ministerie van LNV aan hem diende te worden vergoed.

10. Verzoeker richtte zich daartoe per brief van 11 april 2005 tot het Ministerie van LNV. Hij gaf aan dat het Hof van Justitie in 1980 al had vastgesteld dat heffingen met gelijke werking als invoerrechten niet meer te goeder trouw opgelegd kunnen worden. Omdat op voorhand duidelijk was dat het onderhavige kostenverhaal op geen enkele wijze zou kunnen worden beoordeeld als een heffing die niet van gelijke werking als invoerrechten zou zijn, had het Ministerie van LNV deze heffing ten onrechte in stand gehouden. Het Franse Cour de Cassation had in 1983 in een vergelijkbare situatie tot aanvullende schadevergoeding veroordeeld.

Daarnaast gaf verzoeker aan dat de toenmalige minister van LNV, de heer Brinkhorst, medeauteur was van het handboek "Grondlijnen van Europees Recht", waarin voldoende duidelijk staat uitgewerkt wanneer heffingen verboden zijn vanwege gelijke werking als invoerrechten.

11. Het Ministerie van LNV liet verzoeker bij brief van 15 juli 2005 weten geen aanleiding te zien om tot vergoeding van de kosten over te gaan. Het Ministerie van LNV stelde dat er geen sprake was van bijzondere omstandigheden en gaf aan dat er ten tijde van het opstellen en uitvoeren van de Regeling van uit is gegaan dat de Regeling in overeenstemming was met Europese en nationale regelgeving. Het feit dat de rechtbank op onderdelen tot een andere conclusie is gekomen, betekent niet dat het Ministerie van LNV te kwader trouw heeft gehandeld.

12. Verzoeker klaagde in zijn brief van 28 november 2005 aan het Ministerie van LNV over dit standpunt. Bij brief van 23 december 2005 berichtte het Ministerie van LNV verzoeker de klacht niet in behandeling te nemen, omdat in de brief van 15 juli 2005 al voldoende was uitgelegd waarom het Ministerie van LNV niet bereid was tot vergoeding van de proceskosten.

Verzoeker wendde vervolgens zich bij brief van 22 december 2006 tot de Nationale ombudsman.

13. Tijdens het onderzoek stelde de Nationale ombudsman de minister van LNV de vraag of naar aanleiding van de stelling van verzoeker dat de Regeling tot een verboden heffing

zou leiden, door het Ministerie van LNV nader is onderzocht of hiervan sprake zou kunnen zijn. De minister antwoordde dat de Regeling niet voorzag in heffingen. De Regeling bevatte maatregelen van gelijke werking als bedoeld in artikel 28 van het EG-verdrag (zie Achtergrond, onder 2). Dergelijke maatregelen zijn te rechtvaardigen in het belang van de bescherming van de gezondheid en het leven van dieren. De minister stelde dat naar aanleiding van het bezwaarschrift van verzoeker wel nogmaals is bekeken of de Regeling verboden heffingen inhield. Het Ministerie van LNV kwam tot de conclusie dat de Regeling niet voorzag in een bevoegdheid om kosten in rekening te brengen. De facturen van de Gezondheidsdienst waren niet gebaseerd op de Regeling en er was om die reden geen sprake van verboden heffingen. Verder was het Ministerie van LNV van mening dat de facturen niet beschouwd konden worden als een eenzijdig opgelegde geldelijke last die wegens grensoverschrijding op ingevoerde goederen in een andere lidstaat wordt opgelegd.

14. Verzoeker gaf aan dat uit vaste jurisprudentie van het Hof blijkt dat een verplichte geldelijke last die specifiek op geïmporteerde goederen wordt gelegd ook als een heffing van gelijke werking als invoerrechten moet worden beschouwd als deze heffing niet rechtstreeks in een wettelijke regeling is opgenomen. Ook de stelling van het Ministerie van LNV dat het kostenverhaal wel toelaatbaar was omdat dit haar grondslag vond in een maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve invoerbeperring die op grond van gezondheidsbescherming gerechtvaardigd zou zijn, acht verzoeker strijdig met deze jurisprudentie. Het Hof van Justitie heeft vastgesteld dat een kostenverhaal ook verboden is als de bewuste maatregel wel gerechtvaardigd is.

15. De minister liet weten dat hij zich ten opzichte van de Gezondheidsdienst garant had gesteld voor betaling van facturen die niet door de veehouders zouden worden voldaan. Daarnaast blijkt uit de informatie die de minister heeft verstrekt, dat de minister de proceskosten, waaronder de advocaatkosten, die de Gezondheidsdienst voor de procedure bij de rechtbank Arnhem heeft moeten maken, heeft vergoed.

16. Uit het dossier dat over de Regeling en de bezwaren van verzoeker door het Ministerie van LNV aan de Nationale ombudsman werd toegestuurd, blijkt dat in een stuk bestemd voor intern beraad aangegeven wordt dat binnen het ministerie bekend was dat verzoeker de Regeling op het onderdeel van de kosten van de serologische controle in strijd achtte met het beginsel van de verboden heffing van gelijke werking uit het Gemeenschapsrecht en van plan was hierover een gerechtelijke procedure aan te spannen. Het standpunt dat hier geen sprake zou zijn van een last wegens grensoverschrijding, maar vanwege de serologische test, achtte men verdedigbaar. Wel werd gesteld dat de doorberekening van kosten als een maatregel van gelijke werking als bedoeld in artikel 28 van het EG-verdrag (zie Achtergrond, onder 1.) moest worden gezien, omdat deze discriminatoir was ten aanzien van ingevoerde vleeskalveren. Deze maatregel diende gerechtvaardigd te zijn vanuit het oogpunt van diergezondheid. Het was de vraag of de maatregel wel proportioneel zou zijn, gezien de financiële last voor de houders. Het risico dat de regeling

niet (geheel) overeind zou blijven in een procedure en de kosten die dat met zich mee zou brengen werden becijferd. Geadviseerd werd om de Regeling vanwege het veterinaire belang in stand te houden.

17. Uit de Nota van de Directie Voedings- en Veterinaire Aangelegenheden van het Ministerie van LNV van 28 november 2008 aan de minister blijkt dat het Ministerie van LNV bekend was met het standpunt van verzoeker dat de kosten in strijd waren met het EG-recht. In de Nota wordt aangegeven dat er vanuit de directie JZ twijfels zijn bij de houdbaarheid van de constructie van het serologische onderzoek en de kostendoorberekening en wordt onder meer het volgende gesteld:

"De onderzoeksplicht als zodanig is totnutoe gepositioneerd als veterinaire vrijwaringsmaatregel; de juridische houdbaarheid daarvan wordt - met het (fasegevijs) vrijgeven

van het Verenigd Koninkrijk - in toenemende mate zwakker. Voor het kostendoorberekeningselement als zodanig is de grondslag zo mogelijk nog zwakker. De mogelijkheid is dan ook reëel dat dat laatste element door de rechter als onrechtmatig wordt beschouwd en dat daarnaast hetzelfde oordeel op niet al te lange termijn zal gelden voor het serologisch onderzoeken als zodanig.

(...)

Gelet op de eerder ingezette koers m.b.t. de doorberekening van de kosten stel ik voor op dit moment daarop niet terug te komen en een eventuele rechterlijke uitspraak in deze af te wachten."

18. Verzoeker zette in reactie op de opstelling van het Ministerie van LNV nog extra uiteen dat er een verschil is tussen maatregelen van gelijke werking en heffingen van gelijke werking. Op het verbod op maatregelen van gelijke werking zijn uitzonderingen mogelijk. Op het verbod op heffingen van gelijke werking zijn geen uitzonderingen mogelijk. De geldelijke last die het gevolg is van een controlemaatregel die een maatregel van gelijke werking is, is zonder meer een heffing van gelijke werking.

II. Beoordeling

Ten aanzien van het onvoldoende beraad over mogelijke strijdigheid met het EG-verdrag

19. Het beginsel van fair play houdt voor bestuursorganen in dat zij burgers de mogelijkheid geven hun procedurele kansen te benutten. Dit beginsel houdt echter ook in dat een bestuursorgaan burgers niet moet noodzaken een civiele procedure te voeren indien op voorhand vast staat dat het standpunt van het bestuursorgaan niet houdbaar is.

20. Verzoeker heeft in het bezwaarschrift en in diverse andere brieven aan het Ministerie van LNV uiteengezet waarom de heffing in strijd is met het EG-recht. Uit de informatie die de Nationale ombudsman heeft ontvangen, blijkt dat het Ministerie van LNV de vraag of sprake zou zijn van verboden heffingen naar aanleiding van de signalen nader heeft gezien.

21. Verzoeker heeft aangegeven dat het voor de vraag of van een verboden heffing sprake is niet van belang is of de heffing rechtstreeks door een overheidsinstantie wordt geïnd. Het Ministerie van LNV heeft zich op het standpunt gesteld dat geen sprake zou zijn van verboden heffingen, omdat deze heffingen niet op grond van de Regeling werden opgelegd. Daarmee ging het Ministerie van LNV zonder nadere motivering voorbij aan de jurisprudentie van het Hof van Justitie die ook werd weergegeven in de standaardwerken over het recht van de EG (zie Achtergrond, onder 2.).

22. Verzoeker heeft verder gesteld dat de kosten die opgelegd worden vanwege een veterinaire controle, kosten zijn die betrekking hebben op een verplichte keuring. Van dergelijke keuringen staat vast dat die niet beschouwd mogen worden als een individueel en rechtstreeks verleende dienst aan de importeur en dus niet als uitzondering op het beginsel van de verboden heffing kunnen worden beschouwd. Daarnaast heeft verzoeker vermeld dat het niet uit maakt of de kosten bij grensoverschrijding in rekening worden gebracht of in een later stadium van verhandeling of verwerking.

Verzoeker heeft ook dit standpunt onderbouwd met relevante jurisprudentie van het Hof van Justitie. Uit de notities van het Ministerie van LNV blijkt dat intern is overwogen dat de kosten gebaseerd zouden zijn op de serologische controle en daarom niet een last vanwege grensoverschrijding in zouden houden. Uit dit standpunt blijkt niet dat het Ministerie van LNV aandacht heeft besteed aan de genoemde argumenten van verzoeker.

23. Verzoeker heeft zijn argumenten voldoende onderbouwd aan het Ministerie van LNV voorgelegd. Uit de reacties van het Ministerie van LNV blijkt dat niet is ingegaan op deze argumenten.

24. Nu op voorhand duidelijk was of in ieder geval had moeten zijn dat het standpunt van het ministerie van LNV niet houdbaar was in een civiele procedure, was het in strijd met het beginsel van fair play om kostenoplegging te laten voortbestaan en verzoeker te noodzaken een procedure te voeren tegen de Gezondheidsdienst.

Op grond van het hierboven gestelde acht de Nationale ombudsman de gedraging niet behoorlijk.

Ten aanzien van het niet-vergoeden van advocaatkosten

25. Het redelijkheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. Dit impliceert

dat een bestuursorgaan, onder bepaalde omstandigheden, is gehouden de kosten die een burger heeft gemaakt voor het voeren van een procedure te vergoeden.

26. Hierboven is de Nationale ombudsman tot het oordeel gekomen dat de minister zich bij zijn nader beraad over de doorberekening van de kosten van het serologisch onderzoek aan de veehouders onvoldoende rekenschap heeft gegeven van de inhoud van de argumenten van verzoeker en de genoemde vaste jurisprudentie van het Hof van Justitie EG.

27. Daarnaast blijkt uit de interne notities dat de minister zich terdege bewust was van het risico dat de heffingen niet in stand zouden kunnen blijven en dat hij besloot om dat risico te nemen en de uitkomst van een juridische procedure af te wachten. De kosten die hiervan het gevolg zouden zijn, werden becijferd en de minister stelde zich ten opzichte van de Gezondheidsdienst garant voor die kosten. Daarbij heeft de minister ook de proceskosten van de Gezondheidsdienst vergoed.

28. Nu de minister de gevolgen van de opgestelde Regeling op grond van de signalen onvoldoende heeft overwogen, bovendien er bewust voor heeft gekozen het aan te laten komen op een procedure, en aan de andere partij in die procedure de kosten van de procedure heeft vergoed, acht de Nationale ombudsman het niet behoorlijk dat het Ministerie van LNV zich op het standpunt stelt dat verzoeker wel de kosten van de procedure voor zover die het liquidatietarief overstijgen voor eigen rekening dient te nemen.

De Nationale ombudsman acht de gedraging niet behoorlijk.

Dit vormt aanleiding tot het opnemen van een aanbeveling in dit rapport

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit te Den Haag, is gegrond ten aanzien van;

- het onvoldoende beraad over mogelijke strijdigheid met het EG-verdrag, wegens schending van het beginsel van fair play;
- het niet-vergoeden van advocaatkosten, wegens schending van het redelijkheidsvereiste.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman geeft de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit in overweging verzoeker de kosten van de procedure bij de rechtbank Arnhem te vergoeden voor zover deze de forfaitaire kostenvergoeding te boven gaan.

Onderzoek

Op 27 december 2006 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de B.V. X. te Voorthuizen, met een klacht over een gedraging van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit te Den Haag.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tijdens het onderzoek kregen de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De reacties van LNV en verzoeker gaven aanleiding het verslag op een enkel punt te wijzigen en aan te vullen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

bezwaarschrift van verzoeker van 8 november 2001;

beslissing op bezwaar van het Ministerie van LNV van 30 januari 2002;

beslissing van het College van Beroep voor het bedrijfsleven van 19 augustus 2003;

vonnis van de rechtbank Arnhem van 15 december 2004;

brief verzoeker aan het Ministerie van LNV van ;

brief het Ministerie van LNV aan verzoeker van 15 juli 2005;

klachtbrief van verzoeker aan het Ministerie van LNV van 28 november 2005;

reactie op klachtbrief van het Ministerie van LNV aan verzoeker van 23 december 2005;

verzoekschrift aan Nationale ombudsman van 22 december 2006;

brief van het Ministerie van LNV aan de Nationale ombudsman van 11 mei 2007;

brief verzoeker aan de Nationale ombudsman van 14 juni 2007;

brief van het Ministerie van LNV aan de Nationale ombudsman van 24 oktober 2007;

brief van het Ministerie van LNV aan de Nationale ombudsman van 12 december 2007;

brief van het Ministerie van LNV aan de Nationale ombudsman van 11 februari 2008;

brief van verzoeker aan de Nationale ombudsman van 28 februari 2008;

brief van het Ministerie van LNV aan de Nationale ombudsman van 15 april 2008;

brief van verzoeker aan de Nationale ombudsman van 13 mei 2008.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap (verdrag van 25 maart 1957, Trb. 1957, 74 en 91)

Artikel 25:

"In- en uitvoerrechten of heffingen van gelijke werking zijn tussen de lidstaten verboden. Zulks geldt eveneens voor douanerechten van fiscale aard."

Artikel 28:

"kwantitatieve invoerbeperkingen en alle maatregelen van gelijke werking zijn tussen de lidstaten verboden."

Artikel 30:

"De bepalingen van de artikelen 28 en 29 vormen geen beletsel voor verboden of beperkingen van invoer, uitvoer of doorvoer, welke gerechtvaardigd zijn uit hoofde van bescherming van de openbare zedelijkheid, de openbare orde, de openbare veiligheid, de gezondheid en het leven van personen, dieren of planten, het nationaal artistiek historisch en archeologisch bezit uit hoofde van bescherming van de industriële en commerciële eigendom. Deze verboden of beperkingen mogen echter geen middel tot willekeurige discriminatie noch een verkapte beperking van de handel tussen de lidstaten vormen."

2. jurisprudentie Hof van Justitie van de EG over artikel 25

Uit de jurisprudentie van het Hof van Justitie, zoals die in de standaardwerken "Europees recht in kort bestek" van mr. R.H. Lauwaars en mr. C.W.A. Timmermans (vijfde druk, 1999) en in "Grondlijnen van Europees recht" van L.J. Brinkhorst en R. Barents (tiende druk, 2001) wordt vermeld, blijkt het volgende:

1. Elke eenzijdig opgelegde last, ongeacht benaming of structuur, ook al moge zij gering zijn, die wegens grensoverschrijding op buitenlandse producten wordt gelegd moet worden beschouwd als een heffing van gelijke werking als invoerrechten.
2. Het doel van de heffing is in principe niet van belang. Het gaat erom of de heffing een financiële belasting van het goederenverkeer vormt.
3. De heffing is ook niet gerechtvaardigd als deze voortvloeit uit een maatregel van gelijke werking die op grond van artikel 30 wel toelaatbaar is.
4. Het maakt niet uit of de kosten bij grensoverschrijding in rekening worden gebracht of pas in een later stadium van verhandeling of verwerking.
5. Het maakt evenmin verschil of de heffing door de overheid of door een autonome partij wordt ingevorderd.
6. Indien de heffing een tegenprestatie is voor een bijzondere aan de importeur verleende prestatie, is er geen sprake van een verboden heffing. Van een dergelijke tegenprestatie is alleen onder strenge voorwaarden sprake. Aan die voorwaarden is niet voldaan als de heffing opgelegd wordt vanwege een keuring. Kosten verbonden aan in het algemeen belang voorgeschreven keuringen moeten uit de openbare middelen worden bestreden.

3. Tijdelijke monitoringsregeling mond- en klauwzeer (Ministeriële regeling van 5 juli 2001, Stcrt 128, 6 juli 2001)

Artikel 2:

"1. Het is de houder van vleeskalveren met ingang van 28 dagen na de inwerkingtreding van deze regeling verboden op een bedrijf vleeskalveren te houden, tenzij op het bedrijf een MKZ-onderzoeksverklaring I aanwezig is.

2. Het is de houder van vleeskalveren met ingang van 7 dagen na de inwerkingtreding van deze regeling verboden van een bedrijf vleeskalveren af te voeren tenzij de zending vergezeld gaat van een MKZ-onderzoeksverklaring I."

Artikel 3, aanhef en onder b.:

"Het voor de afgifte van de MKZ-onderzoeksverklaring I benodigde, ter genoeg van de Minister verrichte onderzoek op een bedrijf waar vleeskalveren worden gehouden houdt in

dat de dierenarts:

(...)

b. van vleeskalveren die van buiten Nederland op het bedrijf zijn aangevoerd, na aanvoer twintig procent ten genoegen van de Minister en bijeen door de Minister aangewezen laboratorium serologisch heeft laten onderzoeken op de aanwezigheid van antistoffen tegen mond- en klauwzeer, met dien verstande dat dit serologisch onderzoek niet eerder dan twee weken en niet later dan vier weken na aanvoer, plaatsvindt."

Artikel 8:

"Deze regeling treedt in werking met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin ze wordt geplaatst."

4. liquidatietarief bij proceskostenveroordeling

Over het liquidatietarief vermeldt de website www.rechtspraak.nl onder andere het volgende;

"Bij een kostenveroordeling wordt het salaris van de procureur begroot volgens het liquidatietarief, waarbij het bedrag van de te liquideren kosten afhankelijk is van de verrichte (genormeerde) werkzaamheden en van het belang van de zaak. Hoewel deze tarieven niet bindend zijn, worden zij in beginsel door de gerechten gevolgd. Ook bij een minnelijke regeling pleegt op basis ervan afgerekend te worden."

en

"Het liquidatietarief bestaat sinds 1 september 1955 en wordt vastgesteld in overleg tussen de Nederlandse Orde van Advocaten en vertegenwoordigers van de rechterlijke macht."